

**Posolstvo Svätého Otca Františka
na Pôstne obdobie 2017**

Božie slovo je darom. Druhý je darom.

Drahí bratia a sestry,

Pôstne obdobie je novým začiatkom; cestou, ktorá vedie k istému cieľu: Veľkej noci vzkriesenia, Kristovmu víťazstvu nad smrťou. A táto doba nám zakaždým adresuje dôraznú výzvu na obrátenie: kresťan sa má obrátiť k Bohu „*celým svojím srdcom*“ (Joel 2, 12), nesmie sa uspokojiť len s priemerným životom, ale má rásť v priateľstve s Pánom. Ježiš je verným priateľom, ktorý nás nikdy neopustí, lebo i keď hrešíme, trpezlivo čaká na náš návrat k nemu, a týmto čakaním prejavuje svoju vôľu odpustiť nám (porov. Homília na svätej omši 8. januára 2016).

Pôstne obdobie je vhodným časom na zintenzívnenie duchovného života prostredníctvom posvätných prostriedkov, ktoré nám Cirkev ponúka: pôstu, modlitby a almužny. Základom toho všetkého je Božie slovo, ktoré sme v tomto čase pozvaní horlivejšie počúvať a meditovať. Osobitne by som sa tu chcel pristiaviť pri podobenstve o boháčovi a chudobnom Lazárovi (porov. Lk 16, 19 – 31). Nechajme sa inšpirovať týmto, takým dôležitým textom, ktorý nám ponúka kľúč k pochopeniu toho, ako treba konať, aby sme dosiahli skutočné šťastie a večný život, a vyzýva nás k pravému obráteniu.

1. Druhý je darom

Podobenstvo začína tým, že predstavuje dve hlavné postavy, no detailnejšie opisuje iba chudobného. Ten sa nachádza v beznádejnej situácii a nemá silu pozviechať sa, leží pred dverami bohatého a je omrvinky, ktoré padajú z jeho stola; má vredey na celom tele a psy prichádzajú, aby mu ich olizovali (porov. v. 20 – 21). Je to temný obraz degradovaného a pokoreného človeka.

Obraz sa stáva ešte tragickejšim, ak vezmeme do úvahy, že bedár sa volá *Lazár*: meno plné príslubov, ktoré doslovne značí „*Boh pomáha*“. Táto postava teda nie je anonymná, má veľmi konkrétne črty – chudobný sa nám predstavuje ako človek, ktorý má svoju vlastnú

históriu. Pokým pre boháča je akoby neviditeľný, pre nás sa stáva blízkym, akoby dôverne známym, stáva sa konkrétnou tvárou. Ako taký je darom, neoceniteľným bohatstvom, chcenou bytosťou, ktorú Boh miluje a na ňu pamätá, aj keď ju v konkrétnej situácii ľudia odmietajú (porov. Homília na svätej omši 8. januára 2016).

Lazár nás učí, že *druhý je darom*. Správny vzťah s ľuďmi spočíva vo vdáčnom uznaní ich osobnej hodnoty. Ani chudobný pred dverami boháča nepredstavuje nepríjemnú prekážku, ale je výzvou na obrátenie a zmenu života. Prvým skutkom, ku ktorému nás toto podobenstvo vyzýva, je otvoriť druhému dvere nášho srdca, pretože každý človek je darom, či už je to náš blízky alebo neznámy chudobný. Pôstne obdobie je najvhodnejším časom, aby sme otvorili dvere každému núdznemu a spoznali v ňom alebo v nej Kristovu tvár. Každého z nás to postretne na jeho vlastnej ceste. Každý život, ktorý nám ide v ústrety, je darom a zaslúži si prijatie, rešpekt, lásku. Božie slovo nám pomáha otvoriť oči, aby sme prijali a milovali život, najmä ten slabý. Avšak, aby sme tak mohli urobiť, je nutné vziať vážne, čo nám evanjelium odhaľuje o bohatom človeku.

2. Hriech nás oslepuje

Podobenstvo neľútostne opisuje, v akých protikladných podmienkach žije bohatý človek (porov. v. 19). Táto postava, na rozdiel od chudobného Lazára, nemá meno a charakterizuje ju len prívlastok „bohatý“. Jej bohatstvo sa ukazuje na šatách, ktoré nosí, a v prehnanom prepychu. Purpur bol vskutku veľmi žiadaný – viac ako striebro či zlato – a preto bol vyhradený pre božstvá (porov. *Jer* 10, 9) a pre kráľov (porov. *Sdc* 8, 26). Kment bola špeciálna tkanina, ktorá prispievala k temer posvätnému charakteru nosenia. Bohatstvo tohto človeka je nadmerné, a to aj v tom, že ho už zo zvyku dáva každý deň najavo: „... deň čo deň *prepychovo hodoval*“ (v. 19). Tragicky sa u neho prejavuje porušenosť hriechom, a to v troch nasledujúcich momentoch: láske k peniazom, márnivosti a pýche (porov. Homília na svätej omši 20. septembra 2013).

Apoštol Pavol hovorí, že „*koreňom všetkého zla je láska k peniazom*“ (1 *Tim* 6, 10). Tá je hlavným dôvodom skazenosti a zdrojom nenávisťi, hádok a podozrievania. Peniaze nás môžu ovládnuť až tak, že sa stanú tyranským idolom (porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 55). Namiesto toho, aby sa stali nástrojom našej služby na konanie dobra

a uskutočňovanie solidarity s druhými, môžu peniaze nám i celému svetu prispieť k egoistickému zmýšľaniu, ktoré nenecháva miesto pre lásku a bráni pokoju.

Podobenstvo nám ďalej ukazuje, že boháčova chamtivosť ho robí márnivým. Jeho osobná hodnota sa zakladá na povrchnom zdaní; na predvádzaní sa pred druhými, čo si môže dovoliť. No zdanie maskuje vnútorné prázdno. Jeho život je vážnom vonkajškovosti, najpovrchnejšieho a najprchavejšieho rozmeru jeho existencie (porov. *tamže* 62).

Najnižším stupňom tohto morálneho úpadku je pýcha. Bohatý človek sa oblieka akoby bol kráľom, napodobňuje vystupovanie Boha, pričom zabúda, že je obyčajným smrteľníkom. Pre človeka skazeného láskou k bohatstvu neexistuje nič len vlastné „ja“, a preto ľudia, ktorí ho obklopujú, sú mimo jeho pohľadu. Ovocím pripútanosti k peniazom je teda istý druh slepoty: bohatý nevidí hladného, ranami pokrytého a vo svojom ponížení zahanbeného bedára.

Keď hľadáme na túto postavu, chápeme, prečo je evanjelium také prísne pri odsudzovaní lásky k peniazom: *„Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu aj mamone“* (Mt 6, 24).

3. Božie slovo je darom

Evanjelium o boháčovi a chudobnom Lazárovi nám pomáha dobre sa pripraviť na Veľkú noc, ktorá sa blíži. Liturgia na Popolcovú stredu nás pozýva, aby sme prežili podobnú skúsenosť, akú – oveľa dramatickejšie – prežíval boháč. Kňaz, sypúc nám popol na hlavu, opakuje slová: „Pamätaj, že prach si a na prach sa obrátiš“. Boháč a bedár, obaja zomierajú a hlavná časť podobenstva sa odohráva na druhom svete. Tieto dve postavy náhle zisťujú, že *„nič sme si na svet nepriniesli a nič si ani nemôžeme odniesť“* (1 Tim 6, 7).

Aj náš pohľad sa upiera na tento druhý svet, kde boháč vedie dlhý dialóg s Abrahámom, ktorého volá „otec“ (Lk 16, 24.27), čím demonštruje, že patrí k Božiemu ľudu. To robí jeho život zvlášť protirečivým, pretože dovedy sa o jeho vzťahu s Bohom nič nehovorilo. V skutočnosti niet v jeho živote miesta pre Boha, jediným jeho bohom je on sám.

Až v utrpení záhrobia spoznáva boháč Lazára a chcel by, aby tento chudobný zmiernil trochou vody jeho utrpenie. Gestá, o ktoré prosí Lazára, sú podobné ako tie, čo mohol sám urobiť, no nikdy neurobil. Abrahám mu vysvetľuje: *„Synu, spomeň si, že si dostal všetko dobré za svojho života a Lazár zasa iba zlé. Teraz sa on tu teší a ty sa trápiš“* (v. 25). Na

druhom svete je teda nastolená istá spravodlivosť a zlá podstúpené za života sú vyvážené dobrom.

Podobenstvo pokračuje, a tak sa všetkým kresťanom predkladá jeho poslanstvo. Boháč, ktorý má ešte na svete bratov, prosí totiž Abraháma, aby k nim poslal Lazára, ktorý ich bude varovať; no Abrahám odpovedá: „*Majú Mojžiša a Prorokov, nech ich počúvajú*“ (v. 29). A na boháčovu námietku dodáva: „*Ak nepočúvajú Mojžiša a Prorokov neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal*“ (v. 31).

Takto sa nám ukazuje, v čom spočíva skutočný boháčov problém: koreňom jeho zla je to, že *nepočúval Božie slovo*; to ho doviedlo k tomu, že už nemiloval Boha, a preto pohŕdal svojím blíznym. Božie slovo je živou silou, schopnou vzbudiť v ľudských srdciach obrátenie a človeka znovu nasmerovať na Boha. Uzatvorenie srdca pred darom, ktorým je prihovárajúci sa Boh, má za následok uzatvorenie srdca pred darom, ktorým je blížny.

Drahí bratia a sestry, Pôstne obdobie je tým najvhodnejším časom na nové stretnutie so živým Kristom v jeho slove, vo sviatostiach a v blížnom. Pán – ktorý počas 40-tich dní na púšti zvíťazil nad zvädzaním pokušiteľa – nám naznačuje, akou cestou máme ísť. Duch Svätý nech nás vedie, aby sme kráčali po skutočnej ceste obrátenia, znovu objavili dar Božieho slova, boli očistení od hriechu, ktorý nás oslepuje, a slúžili Kristovi prítomnému v núdzných bratoch. Všetkých veriacich povzbudzujem k tomu, aby svoje duchovné obnovenie vyjadrili aj účasťou na pôstnej kampani, ktorú mnohé cirkevné inštitúcie v rôznych častiach sveta organizujú, a tak prispeli ku kultúre stretania v rámci jednej ľudskej rodiny. Modlime sa jedni za druhých, aby sme dosiahli podiel na Kristovom víťazstve a vedeli otvoriť svoje dvere slabým a chudobným. Vtedy budeme môcť naplno zažiť veľkonočnú radosť a svedčiť o nej.

Vo Vatikáne 18. októbra 2016, na sviatok sv. Lukáša, evanjelistu

František

K tiráži:

Z talianskeho originálu *La Parola è un dono. L'altro è un dono* preložila Mária Spišiaková.

Lektoroval Ivan Šulík

Jazyková úprava Marian Veselý